

CUPRINS

Introducere.....	5
1. NOȚIUNI PRELIMINARE.....	9
1.1. Obiectul cursului.....	9
1.2. Diversitatea sistemelor de drept pozitive și varietatea raporturilor sociale în spațiu și timp	9
1.3. Conflictul de legi în spațiu și în timp.....	10
1.4. Soluțiile oferite de dreptul internațional privat și de dreptul intertemporal. Definiții	11
1.5. Unitatea celor două ramuri de drept în primele izvoare juridice formale moderne. Legătură strânsă și influență reciprocă. Respectarea legii străine și a celei vechi.....	12
1.6. Multitudinea conflictelor interspațiale și interpersonale și integrarea lor în obiectul dreptului internațional privat ...	13
1.7. Soluționarea conflictelor de legi în spațiu prin măsuri radicale și totalitare.....	15
1.8. Imposibilitatea unui drept uniform mondial. Încheierea unor convențiile privind conflictele de legi paralele celor privind o lege uniformă. Noi izvoare formale cu dispoziții uniformizatoare.....	15
1.9. Soluționarea conflictelor de legi prin dreptul internațional privat respectă persoana umană, autonomia legislativă a diverselor grupuri sociale, asigurând continuitatea juridică spațială și temporală a vieții oamenilor. Principiul adaptării	16
2. NOȚIUNI FUNDAMENTALE - METODA DREPTULUI INTERNAȚIONAL PRIVAT	18
2.1. Doctrinile a priori ale secolului al XIX-lea și mișcarea de reînnoire metodologică din ultimul deceniu al aceluia secol.....	18

2.2. Metode individuale și universale, naționale și internaționale, Jitta și Pillet.....	20
2.3. Expansiunea metodei internaționale și a priori: Zitelmann și Frankenstein.....	22
2.4. Dezvoltarea metodei naționale și pozitive: Niemeyer, Anzilotti, Arminjon	22
2.5. Franz Kahn și metoda comparativă.....	23
2.6. Metodele din dreptul anglo-american: Dicey și Beale, Lorenzen și Cook. Recenta atomizare doctrinare a DIP: Cavers, Leflar. Radicalismul lui lex fori: Currie și Ehrenzweig	24
2.7. Metoda tradițională a științei juridice, incompatibilă cu pozițiile extremiste	26
2.8. Metoda DIP presupune elaborarea a numeroase principii și reguli supuse evoluției și reînnoirii excepționale	27
3. NOȚIUNI FUNDAMENTALE – IZVOARELE FORMALE ALE DREPTULUI INTERNAȚIONAL PRIVAT.....	30
3.1. Definiția și clasificarea izvoarelor formale ale DIP	30
3.2. Izvoarele internaționale	30
3.3. Izvoarele interne.....	31
3.4. Izvoarele convenționale	32
3.5. Însemnătatea doctrinei, jurisprudenței, dreptului natural	33
3.6. Conflictul între diversele izvoare ale DIP	34
3.7. Conflictul dintre izvoarele internaționale și cele interne.....	35
4. NOȚIUNI FUNDAMENTALE - NATURA NORMELOR DE DREPT INTERNAȚIONAL PRIVAT	37
4.1. Cele trei tipuri de norme juridice de DIP	37
4.2. Normele juridice materiale.....	37
4.3. Normele de aplicare imediată.....	38
4.4. Normele conflictuale (indirecte, indicatoare ale legii competente în speță)	40
4.4.1. Definiție și structură	40

4.4.2. Dezvoltarea normelor unilaterale și bi sau multilaterale	41
4.4.3. Integrarea normelor unilaterale sau incomplete	43
4.4.4. Îndoieli asupra aplicării legii străine: de la Huber la Savigny și la școlile italo-franco-belgiană și cea anglo-americană	44
4.4.5. Aplicarea directă și indirectă a legii străine	44
4.4.6. Doctrina teritorialistă absolută și cea a exclusivității și universalității ordinii juridice etatice. Critică	45
4.4.7. Doctrina DIP ca drept substanțial, material al forului, după exemplul lui ius gentium sau al vechilor coduri mixte din Egipt	46
4.4.8. Ultimele teorii în special cele americane	47
4.4.9. Funcționarea normală a normelor conflictuale și inutila chestiune prealabilă	48
4.4.10. Concluzii privind normele conflictuale	49
5. NOȚIUNI FUNDAMENTALE - CONFLICTELE SPAȚIALE DE NORME DE DREPT INTERNAȚIONAL PRIVAT - RESPECTAREA DREPTULUI INTERNAȚIONAL PRIVAT STRĂIN	50
5.1. Divergența spațială a normelor de drept internațional privat (DIP). Conflictelor pozitive și negative ale normelor de DIP: aceeași soluție ca la conflictele dintre alte norme. Respectarea DIP străin în spiritul comunității de sisteme juridice	50
5.2. Conflictul pozitiv: eșecul soluțiilor doctrinare, legislative, jurisprudențiale și convenționale. Respectul DIP străin și limitarea DIP al forului	51
5.3. Limitarea DIP care nu are legătură efectivă cu speța: coexistența și integrarea celor două DIP în materie reală sau în materie personală. Exemple românești. Frauda la lege	52
5.4. Conflictul negativ al normelor de DIP: adoptarea aproape unanimă a retrimiterii în hotărârile judecătorești, textele legislative și convenționale	55
5.5. Reacția inițială virulentă a doctrinelor „aprioriste”	56

5.6. Dezvoltarea și integrarea doctrinei retrimiterii. Poziția Institutului de Drept Internațional asupra considerării normelor străine de DIP.....	57
5.7. Argumente și sofism.....	57
5.8. Concluzii.....	58
6. NOȚIUNI FUNDAMENTALE - DREPT INTERTEMPORAL INTERNAȚIONAL ȘI DREPT INTERNAȚIONAL INTERTEMPORAL	59
6.1. Conflictele în timp ale normelor de DIP și în spațiu ale normelor de drept intertemporal	59
6.2. Drept intertemporal internațional: soluții jurisprudențiale	60
6.3. Drept intertemporal internațional: soluții doctrinare.....	61
6.4. Drept intertemporal internațional românesc.....	64
6.5. Drept internațional intertemporal: soluții jurisprudențiale și doctrinare	65
6.6. Drept internațional intertemporal românesc	66
6.7. Excepția generală de ordine publică	66
7. NOȚIUNI FUNDAMENTALE - INTERPRETAREA NORMELOR CONFLICTUALE ȘI CALIFICĂRILE.....	69
7.1. Interpretarea normelor conflictuale și problema calificărilor.....	69
7.2. Sistemul sintetic tradițional (al secolului al XIX-lea) al formulării normelor conflictuale.....	70
7.3. Sistemul inovator al lui Freitas (Brazilia, 1860) al formulării analitice al regulilor conflictuale și expansiunea lui în veacul al XX-lea	71
7.4. Definiția calificării și soluția autonomă a problemei calificărilor, oferită chiar de DIP	71
7.5. Legea după care se efectuează calificarea: lex fori sau lex causae?.....	73
7.6. Soluția autentică și integratoare: calificarea primară după legea forului și secundară după legea competentă. Reglementarea românească contemporană.....	75
7.7. Minimalizarea problemei calificărilor în dreptul pozitiv.....	76

8. NOȚIUNI FUNDAMENTALE - APLICAREA DIRECTĂ ȘI INDIRECTĂ A LEGII STRĂINE ȘI ADAPTAREA ACESTEIA FAȚĂ DE LEGEA FORULUI	77
8.1. Aplicarea directă și indirectă a legii străine	77
8.2. Conflictul de legi și drepturile dobândite: coexistență în DIP	78
8.3. Aplicarea indirectă a legii străine, conform doctrinei românești (rezolvarea conflictelor de legi în spațiu și în timp)	80
8.4. Condițiile și efectele recunoașterii unui drept dobândit legal în străinătate, potrivit DIP românesc. Efectele atenuate ale ordinii publice în cazul recunoașterii drepturilor dobândite în străinătate. Art. 2567 Cod civil român	81
8.5. Adaptarea legii străine față de cea a forului	82
9. NORME CONFLICTUALE PRIVIND PERSOANA FIZICĂ	84
9.1. Aspecte introductive	84
9.2. Legea aplicabilă stării și capacității persoanei fizice. Stabilirea legii naționale. Conceptul de reședință obișnuită în DIP românesc. Ocrotirea terților	85
9.3. Legea aplicabilă numelui persoanei fizice și drepturilor inerente ființei umane	87
9.4. Legea aplicabilă ocrotirii majorului și măsuri de protecție a terților	88
9.5. Legea aplicabilă încheierii căsătoriei	89
9.6. Legea aplicabilă efectelor căsătoriei. Proiectul unui regulament al Uniunii Europene în materia legii aplicabile regimului matrimonial	90
9.7. Legea aplicabilă desfacerii căsătoriei. Cooperarea extinsă în materia legii aplicabile desfacerii căsătoriei	98
9.8. Legea aplicabilă filiației și adopției	104
9.9. Legea aplicabilă autorității părintești și protecției copiilor	106
9.10. Legea aplicabilă obligației de întreținere	108

10. NORME CONFLICTUALE PRIVIND BUNURILE.....	111
10.1. Norme conflictuale generale	111
10.2. Norme conflictuale aplicabile bunurilor mobile corporale.....	112
10.3. Norme conflictuale aplicabile bunurilor încorporale	113
10.4. Norme conflictuale privind formele de publicitate	113
11. NORME CONFLICTUALE PRIVIND MOȘTENIREA ..	114
11.1. Aspecte introductive	114
11.2. Legea aplicabilă moștenirii. Progres față de vechea reglementare.....	114
11.3. Desemnarea legii aplicabile succesiunii. Diferențe față de vechea reglementare	115
11.4. Domeniul de aplicare a legii succesiunii.....	116
11.5. Legea aplicabilă formei testamentului	117
11.6. Soarta succesiunii vacante în România.....	118
12. NORME CONFLICTUALE PRIVIND ACTELE JURIDICE	119
12.1. Aspecte introductive	119
12.2. Legea aplicabilă condițiilor de fond ale actului juridic. Legea desemnată și legea aplicabilă în lipsa alegerii. Comparație cu vechea reglementare	120
12.3. Legea aplicabilă condițiilor de formă ale actului juridic. Obligativitatea formei solemne impuse de legea aplicabilă fondului	121
12.4. Norma de trimitere din art. 2634 Cod civil privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale. Regulamentul (CE) nr. 593/2008 (Roma I). Materiile excluse din sfera de reglementare a regulamentului. Aplicarea universală a regulamentului.....	122
12.5. Legea aplicabilă condițiilor de fond ale contractului. Legea desemnată și normele imperative ale statului unde sunt localizate elementele relevante ale situației. Legea aplicabilă validității convenției părților privind legea aplicabilă. Legea aplicabilă în lipsa alegerii părților. Incapacitatea uneia dintre părți după legea altei țări	124

12.6.	Legea aplicabilă condițiilor de formă ale contractului....	126
12.7.	Domeniul de reglementare al legii aplicabile contractului. Excluderea retrimiterii	127
12.8.	Limitele aplicării legii ce guvernează contractul. Normele de aplicare necesară și ordinea publică	128
12.9.	Legea aplicabilă mijloacelor de probă ale contractului...	129
12.10.	Raportul normelor conflictuale din Regulamentul (CE) nr. 593/2008 (Roma I) cu alte dispoziții din dreptul UE. Data contractelor care intră sub incidența regulamentului	129
13.	NORME CONFLICTUALE PRIVIND FAPTELE JURIDICE	130
13.1.	Norma conflictuală din art. 2641 Cod civil. Regulamentul (CE) nr. 864/2007 privind legea aplicabilă obligațiilor extracontractuale (Roma II). Materiile excluse din sfera de reglementare a regulamentului. Conceptul de obligație extracontractuală. Aplicarea universală a regulamentului	130
13.2.	Legea aplicabilă obligațiilor izvorâte din fapte ilicite. Norma conflictuală generală din art. 4. Desemnarea legii aplicabile. Excepții de la norma conflictuală generală	132
13.3.	Legea aplicabilă obligațiilor izvorâte din fapte licite (gestiunea de afaceri, îmbogățirea fără justă cauză, culpa in contrahendo).....	133
13.4.	Domeniul de reglementare al legii aplicabile obligațiilor extracontractuale. Excluderea retrimiteri	135
13.5.	Limitele aplicării legii aplicabile obligațiilor extracontractuale. Normele de aplicare necesară și ordinea publică.....	136
13.6.	Legea aplicabilă mijloacelor de probă ale obligației extracontractuale	136
13.7.	Raportul normelor conflictuale din Regulamentul (CE) nr. 864/2007 (Roma II) cu alte dispoziții din dreptul UE	137

14. NOȚIUNI FUNDAMENTALE PRIVIND SOLUȚIONAREA CONFLICTELOR DE JURISDICȚIE	138
14.1. Noțiunea de proces civil internațional. Problemele ridicate de procesul civil internațional și ordinea soluționării lor.....	138
14.2. Sediul juridic al reglementărilor privind procesul civil internațional	139
14.3. Soluționarea conflictelor de competență jurisdicțională internațională.....	139
14.3.1. Noțiunea de competență jurisdicțională în dreptul internațional privat. Competența generală. Conflicte pozitive și negative de competență. Forul de necesitate	139
14.3.2. Sediul juridic al competenței internaționale și caracterul normelor ce determină competența. Prioritatea normelor de competență din tratatele internaționale, din dreptul Uniunii Europene și din legile speciale.....	141
14.3.3. Regula generală în materia competenței internaționale conform Codului de procedură civilă. Cazul mai multor pârâți.....	142
14.3.4. Competența exclusivă a instanțelor române conform Codului de procedură civilă.....	144
14.3.5. Competența preferențială a instanțelor române conform Codului de procedură civilă.....	146
14.3.6. Prorogarea voluntară de competență în favoarea instanțelor române și excepția de arbitraj	147
14.3.7. Instanțele române – for de necesitate.....	149
14.3.8. Verificarea din oficiu a competenței internaționale și determinarea concretă a instanței române competente	150
14.3.9. Competența asupra chestiunilor prealabile și în materia litispendenței și conexității internaționale.....	151
14.3.10. Norme de competență internațională aplicabile între statele Uniunii Europene (Regulamentul nr. 44/2001 - Brussels I)	152

14.4. Probleme legate de eficacitatea internațională a hotărârilor judecătorești civile (în sensul larg al termenului)	161
14.4.1. Aspecte generale. Noțiune a de hotărâre străină. Efectele hotărârii străine. Forța probantă, recunoașterea și exequatur-ul.....	161
14.4.2. Recunoașterea hotărârilor străine conform Codului de procedură civilă.....	163
14.4.3. Executarea hotărârilor străine conform Codului de procedură civilă.....	168
14.4.4. Recunoașterea și executarea hotărârilor pronunțate într-un stat membru al UE potrivit Regulamentului nr. 44/2001 - Bruxelles I.....	170
BIBLIOGRAFIE	179